

دولت جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت تحصیلات عالی
ریاست پوهنتون غالب
معاونیت پژوهشی و ارتباطات

پلان انکشافی مرکز تحقیقات علمی پوهنتون غالب

سال: ۱۳۹۸

مقدمه

پوهنتون مرکز تحقیق، تدریس و گسترش دانش بوده، با اجرای تحقیقات علمی برای چالش‌های موجود در ساحات علمی، فرهنگی، اجتماعی، عدلی، قضایی، اقتصادی و طبابت می‌توان راه حل جست و جو نمود. تحقیق توسط اعضای کادر علمی و دانش‌مندان برای تولید دانش در یک رشته خاص صورت می‌گیرد؛ علما نظر دارند که تحقیق علمی است برای پیش‌رفت و توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در جامعه؛ نتایج تحقیق می‌تواند در حل مشکلات موجود در ساحات مختلف مورد استفاده قرار گیرد و تأسیس مرکز تحقیقات علمی در چوکات پوهنتون از اولویت‌های نهاده‌سازی این فرهنگ والا است.

تحقیق علمی در شرایط کنونی برای افغانستان بسیار مهم است، زیرا سال‌های جنگ و درگیری کتاب‌خانه‌ها، پوهنتون‌ها و مکتب‌ها را ویران کرده، دسترسی به اطلاعات علمی را کم‌تر ساخته‌است، ولی با آن هم برای استادان و محصلان فرصت به‌تری برای تحقیق از طریق مرکزهای تحقیق در پوهنتون‌ها فراهم است، و وزارت تحصیلات عالی نیز از این پروسه حمایت می‌کند.

کشورهای پیش‌رفته جهان و اکثر کشورهای در حال رشد، دانش و تکنالوژی حاصل از تحقیقات را به عنوان مهم‌ترین منبع برای رشد و پیش‌رفت اقتصادی می‌پندارند. اجرای تحقیقات علمی در پوهنتون‌های دولتی و خصوصی در حال حاضر کم‌رنگ بوده، تحصیل منحصر به تدریس و امتحان است و در قسمت تولید متن علمی تلاش‌های درخوری انجام نمی‌پذیرد؛ پوهنتون غالب با تطبیق پالیسی تحقیقات علمی وزارت تحصیلات عالی می‌خواهد این روند را نهاده‌سازی سازد، از آن جایی که آموزش و تربیت مهم‌ترین بخش یک جامعه به شمار می‌رود و سبب غنای ترقی و پیش‌رفت بخش‌های دیگر آن می‌گردد و مردم را به سوی موفقیت و سعادت سوق می‌دهد، لذا پوهنتون غالب افتخار دارد که در کنار سایر کانون‌های آموزشی، مرکز ترویج آموزش، پژوهش و تحقیقات شمرده می‌شود. فعالیت‌هایی که در این پلان انکشافی مندرج است بر مبنای اهداف زیر عملی خواهد شد:

۱. اشاعه و ترویج فرهنگ تحقیق میان استادان، کارمندان و محصلان؛
۲. ارتقای سطح علمی استادان و محصلان؛
۳. نشر مجلات، نشریه‌های علمی، جمع‌آوری معلومات از منابع معلوماتی و تحقیقاتی، ترجمه کتب و مقالات تحقیقی علمی و نشر و توزیع کتاب؛
۴. تأمین روابط علمی – مسلکی در ساحات تحقیق با پوهنتون‌های معتبر منطقه و جهان؛
۵. اجرای پژوهش‌های علمی برای پیش‌رفت، تولید علم و خودکفایی؛
۶. مساعد ساختن زمینه برای استفاده از نتایج تحقیقات علمی استادان در سکتور خصوصی و دولتی؛

۷. ایجاد توأمیت با سایر پوهنتون‌ها و مراکز تحقیقاتی داخلی و خارجی؛
۸. نظارت و ره‌نمایی از جریان کارهای تحقیقاتی در سطح پوهنتون؛
۹. تأمین منابع مالی از طریق اجرای تحقیقات علمی به منظور تقویت بنیه مالی پوهنتون؛
۱۰. بازنگری و نوآوری در محتویات درسی مضمون روش‌های تحقیق در نصاب تحصیلی.

مبنا

این پلان بر مبنای پلان ستراتیژیک پوهنتون غالب و ستراتیژی تحقیقی مرکز تحقیقات علمی پوهنتون غالب ترتیب شده - است.

معرفی مرکز تحقیقات علمی

تأسیس و فعالیت مرکز تحقیقات از راه کارهای کلیدی و عملی برای تقویت توان تحقیقاتی پوهنچی‌ها و دیپارتمنت‌ها در هر پوهنتون می‌باشد. مرکز تحقیقات علمی پوهنتون غالب به عنوان یکی از زیرمجموعه‌های معاونیت پژوهشی، امور فرهنگی و ارتباطات محسوب می‌شود که فعالیت‌های خود را بر مبنای پالیسی تحقیقات و نشریات وزارت محترم تحصیلات عالی، اساس‌نامه مرکز تحقیقات و سایر طرزالعمل‌های داخلی پوهنتون غالب به انجام می‌رساند. این مرکز تحقیقات دارای کمیته تحقیقات و شورای تحقیقات علمی می‌باشد که در داخل واحد مرکزی پوهنتون غالب موقعیت دارد.

دیدگاه

مرکز تحقیقات پوهنتون غالب تلاش دارد تا در سطح افغانستان پیش‌رو در عرصه تولید علم و دانش باشد.

مأموریت

مرکز تحقیقات پوهنتون غالب، با توجه به نیازمندی‌های روزافزون جامعه به تحصیلات عالی، مسأله محوری کردن تحقیقات، تولید علم در رشته‌های تخصصی پوهنتون، آموزش تفکر پرسش‌گر - انتقادی و خلاق را فلسفه وجودی خود می‌داند و هم‌چنین تلاش می‌شود تا وجود مرکز تحقیقات، مزیت رقابتی پوهنتون در آینده باشد.

اهداف کلی

- افزایش تعداد طرح‌های تحقیقی به ویژه پژوهش‌های میدانی و کاربردی؛
- افزایش تعداد مقالات؛

- ایجاد ارتباط بین پژوهش و صنعت؛
- فراهم کردن زمینه مشارکت بیش تر اعضای هیأت علمی، کارکنان و دانش جویان در کارهای پژوهشی؛
- فراهم کردن بستر مناسب برای انجام کارهای پژوهشی (دست رسی به منابع، تسهیل روند انجام طرح های تحقیقی، پرداخت حق التثویق مقالات و ...)
- ارتقای سطح پژوهشی دانش گاه و امتیاز مربوط در رتبه بندی؛
- توان مندسازی اعضای مرکز تحقیقات و کادر علمی، اداری و محصلان درباره میتودولوژی تحقیق؛
- جذب منابع مالی؛
- جذب افراد تمام وقت برای مرکز؛
- توسعه فضای فیزیکی و تجهیزات آزمایش گاهی.

پلان های کوتاه مدت

- چاپ مقالات دست اول دانش مندان بزرگ خارجی؛
- الگوشدن برای سایر نشریات دانش گاهی؛
- استخدام کارمندی تمام وقت در مرکز تحقیقات علمی؛
- ایجاد کمیته جوانب اخلاقی در چوکات مرکز تحقیقات علمی؛
- فراهم کردن سافت ویرهای مورد نیاز برای تحقیقات کیفی و کمی؛
- ارتقای ظرفیت استادان، کادر علمی، اداری و محصلان غالب و موسسات تحصیلات عالی دیگر با برگزاری برنامه های آموزشی روش های تحقیق.

پلان های دراز مدت

- گسیل فصل نامه غالب به کتاب خانه های بزرگ جهان؛
- مبدل ساختن فصل نامه غالب به ژورنال بین المللی؛
- گرفتن شماره جواز بین المللی برای مجله غالب؛
- ایجاد لابراتوار تحقیقات طب گیاهی؛
- راه اندازی تحقیقات علمی به سطح کشور؛
- آماده کردن اتاق کنفرانس ها و اتاق تحقیقات انفرادی برای مرکز تحقیقات علمی؛
- راه اندازی دیپارتمنت ترجمه و ویرایش در چوکات مرکز تحقیقات علمی

- ساختن دیتابیس برای تحقیقات علمی پوهنتون غالب.

راهبردهای عملی پلان انکشافی مرکز تحقیقات علمی

۱. مجله علمی غالب

مجله علمی پوهنتون غالب دارای مجوز از وزارت تحصیلات عالی بوده، از هشت سال به این طرف زیر نظر گروهی از محققان و متخصصان رشته‌های متفاوت آثار علمی – تحقیقی استادان را نشر و پخش می‌کند، مرکز تحقیقات علمی پوهنتون غالب در نظر دارد مقالات دست‌اول محققان خارجی را برای نشر در این مجله جذب نماید، گرفتن جواز بین المللی (ISSN) و ارتقای آن به ژورنال بین المللی از پلان‌هایی است که روی آن کار خواهد شد، هم‌چنان در نظر است تا این مجله الگوی شود به دیگر نشریات دانشگاهی در سطح زون و با ایجاد دیتابیس مدون به کتابخانه‌های بزرگ جهان گسیل شود.

۲. تجهیزات و امکانات مرکز تحقیقات علمی

مرکز تحقیقات علمی پوهنتون غالب دارای یک دفتر و پنج دیپارتمنت به پنج پوهنچی می‌باشد؛ داشتن امکانات وسیع از نظر کمی و کیفی سبب به‌بود روند کار و به دست آوردن نتایج مطلوب می‌شود، به همین اساس در نظر است تا اتاق کنفرانس‌ها و اتاق تحقیقات انفرادی برای محققان و اعضای شورای تحقیقات علمی مرکز تحقیقات پوهنتون فراهم شود، تا تسهیلات لازم از منظر مکانی نیز آماده گردد، هم‌چنان داشتن لابراتوارهای مجهز برای تحقیقات میدانی و کاربردی به خصوص در رشته طب گیاهی از ضرورت‌های جامعه طبّی بوده، چنان‌چه در پلان‌های درازمدت مرکز تذکر است، لابراتوار تحقیقاتی طب گیاهی در چوکات مرکز تحقیقات علمی پوهنتون آماده خواهد شد تا محققان و متخصصان بتوانند تحقیقات میدانی مختص این رشته را راه‌اندازی نمایند.

امروز یکی از ابزارهای مهمی که سبب سهل ساختن روند تحقیقات شده، و برای محققان این زمینه را مساعد می‌سازد تا به گونه معیاری داده‌های خود را تحلیل و تجزیه نمایند، همان سافت‌ویرهای مخصوص تجزیه و تحلیل داده‌ها در روش‌های تحقیق کیفی و کمی است، مرکز تحقیقات علمی پوهنتون غالب در نظر دارد تا رایج‌ترین و مدرن‌ترین سافت‌ویرهای روش‌های تحقیق کیفی و کمی را به دست آورده از طریق مرکز تحقیقات علمی پوهنتون به اختیار محققان قرار دهد.

۳. کسب عواید

کسب عواید از بارزترین رفتارهای است که سبب مانده‌گاری و رشد کیفی یک‌ارگان می‌شود، مرکز تحقیقات علمی پوهنتون غالب برای تطبیق پلان انکشافی، تولید و گسترش علمی در تلاش است تا منابع عایداتی برای خود بسازد و از طریق آن‌ها در تمویل پروژه‌های تحقیقاتی کمک کند.

گرفتن جواز بین‌المللی به مجله و ارتقای آن به ژورنال علمی سبب ارتقای کیفی مجله شده، مقالات زیادی برای چاپ به منظور کسب اعتبار علمی فرستاده می‌شود که با تعیین و کسب امتیاز به چاپ برترین مقالات اقدام خواهد شد، این اقدام مرکز تحقیقات علمی را از نظر به دست آوردن مصارف چاپ مجله کمک می‌کند، هم‌چنان ویرایش متن به شیوه علمی و معیاری و ترجمه متن‌های علمی و تحقیقی به زبان‌های فارسی، انگلیسی و عربی از طریق دیپارتمنت ترجمه و ویرایش متن می‌توانند این مرکز را در جذب عواید کمک کنند.

یکی از منابع عمده عایداتی برای پروژه‌های تحقیقاتی جست و جو و توأمیت با سازمان‌هایی است که در زمینه چالش‌های اجتماعی، حقوقی و صحتی کار می‌کنند، این مرکز تلاش خواهد کرد که از طریق ایجاد ارتباط و توأمیت با هم‌چون سازمان‌های پروژه‌های تحقیقاتی را با تمویل آن‌ها راه بیندازد.

۴. مدیریت و رهبری

مرکز تحقیقات علمی پوهنتون غالب دارای اساس‌نامه و ستراتیژیک پلان پنج‌ساله بوده که بر مبنای آن این پلان نیز تدوین می‌یابد، در چوکات این مرکز علاوه بر معاونیت پژوهشی، کمیته مرکزی تحقیقات علمی، کمیته‌های پنج‌گانه فرعی تحقیقات علمی و شورای تحقیقات علمی نیاز است تا تشکیلاتی دیگر نیز اضافه شود:

- استخدام مدیر اجرایی مرکز تحقیقات علمی، به منظور اجرای کارهای اداری این مرکز و تسریع روند اجرای کارها در این بخش بست مدیریت اجرایی ایجادشده، و در قسمت استخدام آن از طریق رقابت آزاد اقدام خواهد شد.

- اخلاق در تحقیقات علمی به اعتبار محقق و تحقیق می‌افزاید، کنترل جوانب اخلاقی در روند تحقیقات (جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها، مصاحبه‌ها و بیان حقایق) از ملزومات است، در چوکات مرکز تحقیقات علمی پوهنتون غالب کمیته جوانب اخلاقی تأسیس می‌شود تا بتواند بر پروژه‌های تحقیقی و بیان نتایج آن نظارت داشته باشد.

- برای کسب عواید و انکشاف مرکز تحقیقات و تولید علمی به سطح جهانی نیاز است تا دیپارتمنت ترجمه و ویرایش نیز تأسیس شود، روی همین اصل در مرکز تحقیقات علمی تشکیل و طرز‌العمل ایجاد دیپارتمنت ترجمه و ویرایش آماده‌شده به تعقیب آن دیپارتمنت آن تأسیس می‌شود.

- معرفی مرکز تحقیقات علمی و تشریح طرزالعمل‌ها و فعالیت‌های آن از طریق وب سایت موثر است، ابتدا دیتابیزی پاسخ‌گو برای تمام مواد و فعالیت‌های مرکز آماده‌شده، به تعقیب آن پلان ساخت وب‌سایت برای مرکز روی دست گرفته خواهد شد.

۵. ارتقای ظرفیت

در هر نهاد یا واحدی اداری داشتن افرادی توانا بارزترین نقش را در کسب موفقیت ایفا می‌کنند، محققان و استادان مرکز تحقیقات علمی پوهنتون غالب نیاز دارند تا با بروزترین ظرافت‌های روش‌های تحقیق و نرم‌افزارهای موثر در زمینه تحقیقات کمی و کیفی آشنا باشند و بتوانند میزان سرقت متن را با استفاده از سایت‌های معتبر چک کنند، برای به دست آوردن این توانایی‌ها، برنامه‌های مدون آموزشی برگزار خواهد شد.

بودجه

بودجه مرکز تحقیقات علمی در اجرای پلان‌های کوتاه مدت از منابع عایداتی پوهنتون غالب تهیه‌شده، در دراز مدت کار روی کسب عواید از طریق مرکز تحقیقات علمی در قسمت گرفتن پروژه‌های تحقیقاتی، ترجمه و ویرایش متون انجام خواهد شد.

مدت زمان

مدت زمان تطبیق این پلان پنج سال بوده، این پلان در روشنایی برنامه استراتژیک پنج‌ساله تحقیقات علمی پوهنتون غالب ترتیب شده است و تا ختم استراتژیک پلان پنج‌ساله تحقیقات علمی تطبیق می‌شود.

این پلان در نشست ۱۳۹۸/۸/۳۰ تاریخ ۲۷ شورای علمی پوهنتون غالب به تصویب رسیده است.

باحرمت

پوهاند محمد ناصر ره‌یاب

رئیس پوهنتون غالب